גופמן יצטרך לשכנע: החשש מפריצה איראנית לגרעין מחייב לפעול

written by מאיר בן שבת | 15.11.2026

המצב הנוכחי של "לא מלחמה ולא שלום" לא יימשך", הזהיר אתמול יו"ר הפרלמנט האיראני, מוחמד באקר קאליבאף. לדבריו, "עיר הטילים" שחשפו הכוחות האיראניים היא ביטוי לשינוי המשוואות האסטרטגיות באזור. הוא חזר על האיום שבכירי המשטר משמיעים באחרונה, ולפיו חידוש הלחימה יביא להרחבתה מעבר לגבולותיה הגיאוגרפיים הנוכחיים.

יממה קודם לכן הסבירו בטלוויזיה האיראנית כי אין זה מסובך להגדיל את טווח הטילים המקומיים מדגם חורמשהר, כך שיוכלו לשמש גם נגד הבסיסים האמריקניים באירופה.

נראה כי זו תשובתה של טהרן לדברים שאמר דונלד טראמפ בסוף השבוע. בריאיון לפרשן סטיבן איי. סמית הסביר הנשיא האמריקני כי הוא פועל מול איראן בדרך איטית ומתונה יותר, לבקשת בעלות בריתה של ארצות הברית במזרח התיכון. הוא טען כי לנוכח הפגיעה הקשה שכבר נגרמה ליכולותיה של איראן, אין דחיפות לנקוט מהלכים קיצוניים יותר.

ואולם, האמירה הזאת מאותגרת לא רק לנוכח הדיווחים על קצב השיקום המהיר של מערך הטילים באיראן, אלא גם בשל ההתפתחויות בנושא שנמצא בלב העימות: הגרעין.

"אף חלקיק של חומר גרעיני מועשר לא ייצא מגבולות המדינה", אמר מוחסין רזאאי, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, שהיה אמור לנהל את המשא ומתן עם סגן הנשיא ואנס. אפשר היה להתייחס לדבריו כחלק מהרטוריקה היהירה של איראן או כעמדת פתיחה לקראת השיחות, אלא שהם אינם עומדים בפני עצמם.

"אסיפת המומחים" של איראן הגוף האחראי למינוי המנהיג העליון ולפיקוח עליו פרסמה ביום חמישי האחרון הצהרה שלפיה "בחינה מחודשת של דוקטרינת ההגנה של המדינה וביסוס ההרתעה הנדרשת הפכו לצורך בלתי נמנע ולדרישה עממית ולאומית". שוב: "צורך בלתי נמנע!".

לצד הקריאה הזאת המליצה האסיפה גם לבחון את פרישתה של איראן מהאמנה למניעת הפצת נשק גרעיני (NPT).
הביטוי "בחינה מחודשת של דוקטרינת ההגנה" הוא ניסוח מעודן לאפשרות של מעבר לפיתוח נשק גרעיני "למטרות הרתעה". הצהרתה של "אסיפת המומחים" מתכתבת עם דברים שאמר בשנים האחרונות כמאל חראזי, יועצו של המנהיג העליון הקודם, עלי חמינאי.
חראזי טען כי לארצו יש היכולת הטכנית לפתח נשק גרעיני, אלא שטרם התקבלה החלטה לעשות זאת. הוא הוסיף כי אם איראן תהיה נתונה תחת איום קיומי, היא תיאלץ לעשות זאת, ובלשונו: "לשנות את דוקטרינת הגרעין שלה".

דברים דומים אמר לפני כשבוע גם מוחמד־ג'ואד לאריג'אני, ממקורבי המשטר העומד בראש המכון האיראני למחקר במדעים בסיסיים. לדבריו, הדבר היחיד שמפריד בין היכולות הקיימות באיראן לבין נשק גרעיני הוא הוראה מפורשת של המנהיג העליון.

משמעות הכרזתה של "אסיפת המומחים" היא מתן גיבוי דתי ומשטרי כבד משקל לקולות הקוראים להקצנת המדיניות הגרעינית.

הקריאה הזאת נשמעת במקביל לקמפיין ציבורי רחב המתנהל באיראן בהובלת משמרות המהפכה, שמטרתו להכשיר בתודעה הציבורית את רעיון הנשק הגרעיני. דרשנים, מובילי דעה ודוברים מטעם עצמם דוחקים במשטר לעשות את המייל הנוסף. זהו הממד העממי שהוזכר בהודעת "אסיפת המומחים".

אי אפשר שלא לחבר בין הפרטים הללו לבין הדברים שאמר ראש הממשלה נתניהו בסרטון שפרסם במוצאי שבת: "המשטר האיראני שחותר להשמדת ישראל, שוב פועל לחדש את תוכנית הגרעין שלו". זהו המשכו של המסר שהשמיע בנאומו לפני כחודש, בטקס סיום קורס קצינים בבה"ד 1, ולפיו: "מוג'תבא שחרר את הנצרה ואיראן מנסה שוב לפתח את פצצות המוות".

דו"ח חסוי שהופץ לפני כמה ימים על ידי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א) למדינות החברות בה הזהיר מפני "אובדן המעקב אחר מאות קילוגרמים של אורניום מועשר".

החשש הזה מקבל משנה תוקף גם לנוכח הצעד שנקטה מחלקת המדינה האמריקנית, כשהכריזה על פרס כספי של עד 20 מיליון דולר למי שיספק מידע מודיעיני על תוכנית הגרעין האיראנית. בהיעדר מידע שעומד בסתירה לכך, החיבור בין כל הפרטים מעלה שתי הערכות מדאיגות. הראשונה – פניו של המשטר האיראני לנשק גרעיני. השנייה – לא בטוח שקיימת שליטה מספקת במצב, לפחות מצד ארצות הברית והמערכת הבינלאומית.

החשש מפני פריצה איראנית שקטה לעבר נשק גרעיני, בחסות מצב של אי-לוחמה, אינו מוגזם.

על הרקע הזה, קשה להפריז בחשיבות ביקורו של ראש המוסד, רומן גופמן, בארצות הברית. משימתו העיקרית היא לשכנע את עמיתיו כי למרות יתרונותיה של אסטרטגיית החנק הכלכלי, איום ההתעצמות האיראנית, ובמיוחד בתחום הגרעין, אינו מאפשר לבחור בדרך האיטית והמתונה.

כאשר זה המצב, קשה להפריז גם בחשיבות פגישתם של ראש הממשלה נתניהו ויו"ר מפלגת ישר! גדי איזנקוט. האתגר החשוב ביותר העומד בפני שניהם הוא לשמר את הלכידות של החברה הישראלית ואת נכונותה להמשיך לעמוד יחד מול המצבים הקשים שהמציאות עלולה לזמן לנו.

פורסם בישראל היום, בתאריך 15 בנובמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.